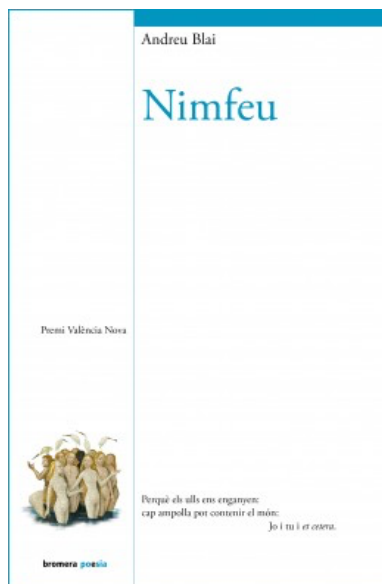

Dos nens dins d'una vinya

Autoria: Andreu Blai
Títol: Nimfeu
Editorial: Bromera. Alzira, 2024
71 pàgines

Andreu Blai (Sueca, 1998) va obtenir, amb *Nimfeu*, el Premi València Nova de Poesia que convoca la Institució Alfons El Magnànim. L'autor relaciona el *nimfeu* (paraula amb que es coneix un tipus de santuari de petites dimensions, propi de l'antiguitat, que tenia forma de brollador i estava dedicat a les nimfes) amb la infantesa i el llenguatge. El llibre consta de trenta poemes i un epíleg de l'autor. Andreu Blai inicia l'obra amb els versos de la primera part, titulada "Prolegòmens": "Arribareu al Nimfeu, lectors, replets d'ingènua esperança / com els infants que sota una catifa tapen l'angúnia".

Es tracta de díctics, on sembla que la veu poètica ens adverteixi que, a *Nimfeu*, no trobarem res del que prèviament hàgim imaginat referent a una possible harmonia dels primers anys en relació amb la vida adulta. "Cap dels Déus aprova aquest poema o provatura, / però no us enganyeu, tampoc la vostra presència".

A la segona part del llibre, sota el títol "Constel·lació terminològica de Nimfeu", hi ha un domini d'alexandrins amb cesura que es combinen amb versos lliures. Una cesura

que marca amb claredat els dos hemistiquis, de vegades amb encavalcaments, potser amb la voluntat de desgranar una idea, d'esmicolar el llenguatge. Hi ha altres poemes escrits amb heptasíl·labs, pentasíl·labs i en mètrica lliure.

El temps passat no només és el paradís perdut de la infància, sinó que també significa la manca de llibertat, la impossibilitat de poder-se expressar amb plenitud. Al poema II llegim: “Vindrà l’hora de jutjar-me / i hauré estat els meus versos i esborralls: / [...] i jo mor associat / d’ensopiment entre jardins i fonts / d’aigua envidreïda. / Paradís o masmorra”.

La imatge de l’aigua, del brollador com a símbol sagrat, de l’espai de les nimfes, es repeteix i deixa de ser un espai de felicitat absoluta, inabastable com ho és l’aigua, les nimfes, les divinitats. Al poema III: “instants on el desig, l’amor i l’aigua es fonen / entre polsims daurats de neguit i vertigen”.

La infància també significa la por i el dolor (gotes de sang), les sensacions amargues quan no s’entén el món i gairebé tot el que hi ha al voltant pot arribar a ser hostil, encara que potser no ho sembli. El poema V, una composició bellíssima: “Un infant abraçat a la lluna taronja / temerós que s’escape per sempre de les mans [...] / Inútil, plora desconsolat / al notar com s’escorre la vida davant seu / entre gotes de sang, taques de consciència, / amb la sensació amarga de ser l’últim / a caure sobre el fang”.

A Nimfeu es concep la infantesa com un període sense la consciència del que es viu. És l’adult el que rescata la memòria del temps passat, amb escasses possibilitats per a la concòrdia i l’equilibri entre les dues etapes.

L’escriptura significa l’avançar per la vida, percebre el temps que se’n va i els desitjos que quedaran per satisfer; viure també és fixar la tinta en cada línia, amb una clara identificació entre viure i escriure. Al poema VI llegim: “La tinta no s’esborra i tens feina per fer: / una segona línia, i una tercera i quarta. / Eres i seràs, tu, la totalitat d’elles / malgrat no reconèixer-ho, malgrat no reconèixer-te.

I aquest temps que s’escapa el trobem, també, al poema IV: “El problema primer –i llavors, el que importa, / és l’imperatiu pràctic del temps vertiginós / que resa així: Res canvia més tot comença”.

I al poema XI es desgrana les condicions de l'escriptura i s'identifica amb un passat: "Prompte oblidaré tot allò que he escrit / que ha sigut pensat a les fosques, topant / amb petits raigs de llum que abasten el meu traç / d'una infància mítica: Nimfeu de flors i amors, / riu on reflecteix un rostre en la distància".

A la següent composició trobem alguna pista sobre l'escriptura de Nimfeu: "Realitat o somni, / va entreteixir Nimfeu sol, en un alturó / on dos Sants i un drac vetllen de lletres sacrificis. / [...] Sistema de llenguatge / tancat que li ofería una excusa segura / per a hipostasiar la raó de l'angúnia".

Més endavant la veu poètica expressa el sentit del llenguatge: "El meu llenguatge no és cap eina externa al cos / [...] El meu llenguatge no és sinó la consciència / l'expressió / concreta / simbòlica / intransferible / de la meua consciència quan esdevé en la d'altre" Un llenguatge al servei de la comunicació, d'una interpel·lació amb els lectors, com s'exposa a l'Epíleg.

A la poesia d'Andreu Blai hi ha el desig de créixer, de triar els propis camins: A "Una nit quan les Ninfes / dormien" fa el paral·lelisme entre l'anhel d'atrapar un somni, i el vol d'un *catxerulo*, altrament dit estel. I planteja la necessitat de l'autoafirmació, de ser un mateix i poder-ho expressar amb llibertat, amb contundència: "L'acció allibera, avançar significa / abandonar les ninfes, navegar mar endins / amb una barca i prou. / [...] I viure abandonat, / en un silenci escrupolós, / d'allò que em fa ser jo, rabiosament jo".

Una cita de T. W. Adorno encapçala la part dedicada a l'amor, des del propi cos i cap a l'alteritat. Es tracta, al meu entendre, d'uns versos especialment lírics, dins d'un *Nimfeu* on la racionalitat ho travessa gairebé tot i on trobo poemes críptics. Una imatge suggeridora a l'inici del poema XXV n'és una mostra: "Érem només dos nens dins d'una vinya. / Entràvem junts, les vesprades d'agost / en què la xafogor ofega el cant / de les cigales i adorm els adults".

El nen d'abans es retroba amb l'home del present, potser en un moment de complicitat i d'un cert equilibri, malgrat la incapacitat per entendre el món. Llegim al poema XXVII:

“Ens entenguérem a l’instant, / l’infant i jo. Construïrem un pont / per a asseure’ns sobre la serp i el riu, / peus penjant, mentre provem de pescar / respostes a preguntes que no en tenen”.

I encara, al poema XXVIII, aquell nen d’abans (“Malgrat els meus versos / jo era el presoner / d’aquest món de Ninfes. / Tu eres un nen mort, / només un nen mort / en un paradís”) es dirigeix a l’ésser del present per a encoratjar-lo: “Tot i així, / jeies putrefacte / amb una mirada / que volia dir-me: / tot anirà bé / el camí és llarg / implica perills / i dolor, però / tot anirà bé”.

L’enhorabona pel premi i llarga vida als versos.

Mireia Lleó i Bertran